

Statens vegvesen

Likelydende brev
Se adresseliste

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/innvalgsnr:
Richard Muskaug - 22073466

Vår referanse:
2003/18669-011

Deres referanse:

Vår dato:
19.09.2005

NA-RUNDSKRIV 05/17

Kriterier for fartsgrenser i byer og tettsteder

Vegdirektoratet har fastsatt kriterier for fartsgrenser i byer og tettsteder. Kriteriene følger som vedlegg til dette rundskrivet. Kommuner og fylkeskommuner oppfordres til å følge opp kriteriene innenfor sine ansvarsområder.

Det sentrale mål for arbeidet med kriteriene har vært mål om redusert antall skadde og drepte gjennom en reduksjon av fartsnivået på steder der dette er ønskelig ut fra vegstandard og omgivelser. Samtidig er det lagt vekt på at redusert fartsnivå også vil gi bedre miljø.

Ideelt sett burde vegutformingen være slik at trafikantene, bare ut ifra vegens utforming og omgivelsene, forstår hvilken fartsgrense som gjelder. Dette er imidlertid vanskelig å få til i praksis. Ofte er det slik at bilførerne undervurderer farene ved for høy fart. Det er derfor nødvendig å skilte fartsgrenser etter kriterier fastsatt med sikte på å ivareta hensyn til trafiksikkerhet og miljø.

Det er et mål å ha et fartsgrensesystem som er enkelt og forståelig. Spesielt er det viktig at trafikantene kjenner grunnen til at den enkelte fartsgrense er valgt og forstår logikken i systemet. Sjansen for at grensene da blir fulgt er større, selv om man ikke skal overvurdere denne virkningen.

Under arbeidet med kriteriene er det lagt vekt på å lage et system som er enkelt å bruke. Men det er uråd å lage helt klare kriterier. Det må alltid utøves et visst skjønn.

Kriterier for fartsgrenser i byer og tettsteder ble siste gang utarbeidet i 2003 (Rundskriv 03/11). I april 2005 ble det utarbeidet en "Fartsgrensepolicy" i Statens vegvesen (Rundskriv 05/04). I denne ble det klargjort at samleveger i byer og tettsteder bør ha fartsgrense 40 km/t. Ettersom dette ikke er i samsvar med Rundskriv 03/11, er det påkrevd å revidere rundskrivet. I forbindelse med en slik revisjon var det aktuelt å foreta visse ytterligere justeringer av rundskrivet. Det er derfor foretatt justeringer i kriteriene for alle vegtyper (hoved-, samle- og atkomstveger)

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 Oslo

Telefon: 22 07 35 00
Telefaks: 22 07 37 68
firmapost@vegvesen.no

Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Båtsfjordveien 18
9815 VADSØ
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

Til grunn for de reviderte kriteriene for fartsgrenser i byer og tettsteder ligger følgende:

<i>Fartsgrense</i>	<i>Bruksområde</i>
30 km/t	Brukes i første rekke på adkomstveger i boligområder og sentrumsområder, men kan også unntaksvis brukes på hoved- og samleveger i bolig- og sentrumsområder med stor aktivitet av gående og syklende og dårlig separering i forhold til motorisert trafikk.
40 km/t	Brukes i første rekke på samleveger i bolig- og sentrumsområder.
50 km/t	Generell fartsgrense innenfor tettbygd strøk dersom særskilt fartsgrense ikke er skiltet.
60 km/t	Brukes på enkelte hovedveger når det er liten aktivitet av gående og syklende og god separering.

En del hovedveger innenfor byer og tettsteder er svært godt skjernet. Disse regnes å ligge utenfor tettbygd strøk i vegtrafikklovens forstand og omfattes derfor ikke av kriteriene. Fartsgrense for slike veger må vurderes særskilt.

Kriterier for fartsdempende tiltak

Det er en viktig forutsetning for fartsgrensekriteriene at fartsgrensene overholdes i akseptabel grad. For fartsgrenser lavere enn 50 km/t viser det seg ofte at det er nødvendig med fysiske fartsdempende tiltak for å sikre dette. Det forutsettes at slike tiltak anlegges i henhold til kriteriene for fartsdempende tiltak. Når slike fartsdempende tiltak skal eller bør brukes, framkommer av vedlegget til dette rundskrivet. Utformingen av fartsdempende tiltak er beskrevet i Håndbok 072 – Fartsdempende tiltak.

Oppfølging av kriteriene

Kriteriene er bindende for Statens vegvesen på riksveger. De gjøres også gjeldende for Statens vegvesens fartsgrensevedtak på fylkesveger. Når det gjelder spørsmål om fysiske fartsdempende tiltak på fylkesveg, er fylkeskommunen vegstyremakt. Det forutsettes derfor at anlegg av fartsdempende tiltak på fylkesveger skjer etter de retningslinjer som gjelder for slike veger. Statens vegvesen er imidlertid ansvarlig for at det er samsvar mellom vedtatt fartsgrense og fartsdempende tiltak.

Kriteriene er ikke bindende for kommunene på kommunal veg. Kommunene oppfordres imidlertid sterkt til å følge kriteriene for fartsgrenser og fartsdempende tiltak. Det kan senere bli vurdert å gjøre kriteriene bindende også for kommunene ved å ta dem inn i skiltnormalene (f.eks. gjennom vilkår for bruk av soneskilt).

Der områder med fartsgrensesone 30 km/t omfatter riksveg, fylkesveg eller privat veg i tillegg til kommunal veg, er det Statens vegvesen som har skiltmyndighet for fartssonereguleringen. I slike tilfeller forutsettes det at Vegvesenet sørger for at kriterier for fartsgrenser og fartsdempende tiltak blir oppfylt.

Når fartsgrensekriteriene skal tas i bruk i by- og tettstedsområder, anbefales det å gjennomføre en samlet fartsgrenseplanlegging der hele vegnettet inndeles i de ulike vegkategorier og fartsgrensene fastsettes på grunnlag av dette. I denne sammenheng bør det også vurderes tiltak for å bedre standarden på veger og gater som blir definert som hoved- og samleveger.

Konsekvenser av kriteriene

Kriteriene gjelder for alle veger, både der fartsgrensene settes ned som følge av kriteriene og der de allerede samsvarer med kriteriene. I det sistnevnte tilfellet skal det påses at også kriteriene for fartsdempende tiltak blir fulgt opp.

Det er ikke foretatt nye beregninger av transportøkonomiske eller trafikksikkerhetsmessige konsekvenser av de reviderte kriteriene. Det antas at de fleste byer og tettsteder fremdeles ikke har tilpasset hele sitt vegnett til fartsgrensekriteriene i Rundskriv 03/11. Ettersom det ikke er store endringer i forhold til det rundskrivet, vil de betraktninger som er gjort der være gjeldende også for dette rundskrivet. Ut fra beregninger foretatt i forbindelse med Nasjonal transportplan 2002-2011, antas det at kravet om fysiske fartsregulerende tiltak knyttet til nye strekninger med 30 km/t på atkomstveger vil kunne gi minst 1 færre drept og om lag 110 færre skadde per år. I tillegg kommer effekten av fartsreducerende tiltak på eksisterende strekninger med fartsgrense 30 km/t, i sentrumsområder og ikke minst på hoved- og samleveger med utilfredsstillende standard.

Gjennomføring av tiltakene forutsettes å skje over noen år og prioritert innenfor de ordinære rammer til trafikksikkerhetstiltak uten spesiell kompensasjon.

Med hilsen

for Olav Søfteland

1 vedlegg

Kopi: Samferdselsdepartementet

Adresseliste:

Fylkeskommuner

Kommuner

Region øst; postmottak

Region sør, postmottak

Region vest, postmottak

Region midt, postmottak

Region nord, postmottak